

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

III. Tres alias causas doloris ex eodem Quadragesimæ adventu prosequitur; tùm ad omnes cujusque status homines orationem convertit.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56333)

FERIA QUARTA CINERVM,
CONCIO TERTIA,
DE IEIUNIO.

Cum jejunatis nolite fieri sicut Hypocrita tristes.
Matth. 6.

DIXIMUS in primâ Con-
cione ex Chrysoft. ieiunium
Quadragesimale esse spiritale animarum
ver, & fidissimam tran-
quillitatem animorum:
hodie cum eodem illud
possum adicere, quod dixit homil 2. in
Genesin: quia igitur nobis quietum, &
tranquillitatis tempus advenit, etiam nos
deducamus in mare doctrinæ navigium,
& dicendi vela solvamus, si tamen tran-
quillus & tutus est aurium vestrarum por-
tus, in quo verbi Dei navis, absque metu
nafragii collocetur: aderit ut spero stella
maris, Virgo beata, ad quam recurro, &
nobis statum Spiritus sancti impetrabit.

AVE MARIA.

MEMINERITIS, Auditores, dis-
ceptationis & causæ, quam subieci
iudiciis vestris in sanctæ Quadragesimæ
ingressu, nempe utrum hoc tempore læ-

tandum mihi esse aut dolendum. Eximen-
dum ne me à luctu & lacrymis, aut me ad-
dicendum tristitiæ, animique afflictioni.
Priori die vobis attuli præcipuas gaudii
mei causas ineunte Quadragesimâ, die po-
steriori cœpi exponere causas doloris mei.
Ac primò, quòd, cum in Quadragesimâ res
multæ sint, præcipuâque in iis ieiunium
existat, experientiâ videmus illud non ob-
servari ob magnâ Christianorum parte.

Secunda itaque doloris mei, ratione
Quadragesimæ, causa est, quod non tan-
tum pauci sint qui Quadragesimam obser-
vent quia ieiunium non servatur, sed quod
ex iis qui ieiunant, pauci admodum sint,
qui ex Quadragesimâ, & ex suo ieiunio
multum proficiant, quod ex multis causis
contingit, ut clarè ostendam si mihi audi-
entiam præbeatis.

Et primò quidem, ut ab optimis inci-
piam; Nonne illud planè miserum est
quod optimi quique hoc tempus solum si-

D bi defi-

bi definiant pœnitentiæ, existimantes hoc quidem tempore sibi abstinendum esse, ac temperandum: reliquo verò tempore omnia sibi esse permilla: non valentibus (inquit S. Chrysof. homil. 62. ad popul. Antiochen. Quadrageſima diebus, in omni tempore patrata, abluere; nam si gehenna non sufficit, cum sit sempiterna; multò minus hoc breve tempus: nec enim validam exhibemus pœnitentiam sed infirmam: Et certè cum pœna sit productior quàm culpa; ne ut ait S. Augustinus, si cum culpâ finiretur & pœna, levis culpa esse putaretur, longè maiorem pœnam de nobis sumere oporteret. Quid sunt igitur 40. dies pœnitentiæ, ad reliquos rotius anni, quos ferme in Dei offensâ consumimus? etiam si verò pœnam culpæ æquaremus, quàm exigua esset nostra pœnitentia? iis præsertim hominibus, quibus non satis esset tota vita ad eluenda præterita.

Secundò, Quia cum Christiani illud tantummodò tempus sibi reseruent ad agendam pœnitentiam; illud tamen tempus planè illis est indifferens, unde nullà in moribus mutatio nulla in vestibus, nulla in temperantiâ, nulla in conversatione, nulla in negotiis, nulla in precibus, nulla in operibus. Gaudebat olim S. Chrysof. homil. 2. in Genes. quod illo tempore omnia videret pacata, ac mensam Imperatoris non differre à mensâ pauperis. Nusquam, aiebat, hodie tumultus, vel clamor, vel carni-um coctiones, vel coquorum discursus, omnia illa abierunt, & imitatur hæc Civitas honestam quandam, continentem, & sobriam matrem familias. & Basil. homil. 2. de Jeiunio. Observa mihi vultuum discrimen, tùm eorum qui hodie sub vesperam conspiciuntur, tùm eorum qui cras appa-

rebunt. Hodie tument rubore suffusi, sudore tenui rorantes, oculi humentes, præcipites, atque ob nebulam intus è stomacho exhalatam, exactè cernendi facultate privati: crastino verò die videbis eodèdem vultus compositos, graves, colore naturali recepto, toto habitu præsentem animum præ se ferentes omnibus sensibus integris, ut pote quorum naturalibus actionibus nulla intus causa tenebras offundit. Certè olim apud maiores nostros, cultus vestium deponebatur: Non tulit S. Ludovicus, ne in liberis quidem suis, ut totam Quadragesimam flores gestarent: ac ipse multos annos toto illo tempore cilicium non deposuit. Sed uti nunc vivimus, nulla plane mutatio nec in lexu, nec in expensis, &c. Exodi 33. *Iam nunc depone ornatum tuum, ut sciam quid faciam tibi: deposuerunt ergo filii Israël ornatum suum à monte Horeb.*

3. Quia ante jeiunium, ea perpetrantur peccata, quibus eluendis totum Quadragesimale tempus non sufficiat: vide quid superfit reliquæ vitæ eluendæ? Et verò maxima planè infamia est, ea committere, quæ deinde lugeas. Rom. 6. *Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est.* Nonne melius esset non jeiunare si per intemperantiam i- tur ad jeiunium? an non sufficiunt præteritæ vitæ excessus, atque delicta, quæ vix totam plangas Quadragesimam, ut nova peccata committas? præsertim cum tanta perpetrarentur peccata, & tam debilis sit pœnitentia. Quæ vero ista est per intemperantiam ad temperantiam via? per ebrietatem ad sobrietatem? Audi Basil. homil. 1. de Jeiun. Noli per largiorem vini portionem te ad aquæ potum præparare: ne te ad jeiunii mysteria introducat ebrietas, non est.

est per temulentiam aditus ad jeunium; quemadmodum nec ad iustitiam iter est per fraudationem: nec ad sobrietatem per lasciviam, nec ut summatim dicam per malitiam ad virtutem. Aliud ostium est ad jeunium: ebrietas ad lasciviam inducit, ad jeunium frugalitas. Athleta ante certamen exercetur. Jeunator ad jeunandum temperantiam preparatur: Ne velut ulciscens jeunii dies, nec veluti fucum facturus legis auctori, in hos quinque dies, crapula thesaurum reponito: stultè si quidem facis, si corpus conficis, nec tamen solatium esuritioni admoves. Ista infida penus est cella, in pertusum dolium infundis, sit enim ut vinum perfluat ad suam, recurrens viam, peccatum verò maneat in dolio. Hæc Basilus. Sed acrius etiam homil. 2. Improbum istud consilium est, prava cogitatio ita dicentium, quoniam nobis quinque dierum jeunium indictum est, hodie nos ipsos temulentiam obruamus. Nemo pudicam uxorem legitime ducturus, ante scorta, & concubinas inducit in ædes, neque enim coniux legitima paritur convictum contuberniumque domesticam stupro corruptarum: proinde ne cum expectatur jeunium, prius introducas ebrietatem, quæ est scortum publicum, quæ est impudentiæ mater, quæ risu gaudet, quæ insanit, quæ sordibus squallet temulentia: Neque enim jeunium, & precatio introibunt in animam temulentiam marcidam. Etenim si cras venias vinum redolens, idque cruditate corruptum, ad putrefactum, quomodo tibi crapulam pro jeunio sim imputaturus? neque enim illud cogita, quod merum tibi recens infusum non est, sed quod a vino purus non es, hoc reputa: In utro ordine te collocabo? inter ebrios, an inter jeu-

nantes? præterita vinolentia te sibi afferens, præsens inedia jeunium testificatur: anceps es, & velut controversum temulentia mancipium, nec illa abs te abstinebit manuum iniectionem, idque optimo iure, quippe quæ manifesta servitutis argumenta proferat, odorem vini velut in lagenâ residentem. Hic protinus primus ieiunii dies tibi reprobus fuerit, ob temulentia reliquias in te repositas: quorum autem primitia reijciuntur, haud dubium quin in his quoque quod reliquum est sit reijciendum. Ebrii regnum Dei non possidebunt. Si temulentus accedis ad jeunium quid utilitatis auferes? nam si te ebrietas excludit à regno cælorum, quis deinceps è jeunio fructus? an non vides, quod qui in edomandis equis qui ad certamina aluntur, peritissimi sunt, cum instat certaminis dies, eos inedia preparant. Tu contra studio temetipsum deprimis saturitate, ad eò ventris studio, bruta etiam animalia præcurris. Itaque rectè advertit Chrylost. homil. 1. in Genes. Per temperantiam, & tenuitatem victus fieri ad jeunium preparationem, non vero per gula dissolutionem. Nam si Medici (inquit) pharmaca dant, si volentes ut putridum & corruptum humorem expurgent, à corporali hæc voluptate abstinere præcipiunt, ut ita pharmaci efficaciam desit obstaculum, & operari, suamque illa vim declarare possit: multò magis spirituale hoc remedium, hoc est utilitatem quæ ex ieiunio est, suscepturis, tenuitate victus, nostram mentem expurgare, & leviolem reddere convenit, ne ebrietate demersa, infrugiferam, & inutilem utilitatem, quæ ex illo est, efficiat. Quin etiam id apud multos fuit in usu, ut, ante Quadagesimam, inciperent ieiunare, exercitatio-

nis causâ: Ac refert S. Dorotheus in lib. Ieiuniorum, multos ad septem hebdomadas ieiunii, aliam ad idisse, ut se ad ieiunium Quadragesimæ præpararent, & velut ad labores ieiuniorum exercerent. Hinc iudicare debemus de more illo diabolico Bacchanaliorum, ex quo fit ut omnis Quadragesimæ fructus pereat, in quem ita præclare invehitur idem qui supra Basil. homil. 2. de Ieiunio sub finem. Quemadmodum (inquit) qui longinquam profectioem adornant, componunt sarcinas, & comætarum parant, ita nonnulli vacordes hodie aduersus quinque dierum ieiunium vino indulgent: Quis est usque adeo vesans, ut priusquam bibere incipiat, ebriorum more deliret? an nescitis, quod venter depositum non seruat: Venter conciliator est pessimæ fidei, penu incultoditum, in quod cum multa reposueris, noxam quidem retinet, at non seruat deposita. Vide me tibi quoque si cras veneris cum ebrietate dicta sint ea, quæ sunt ex Isaia recitata. *Non istud ieiunium elegi, dicit Dominus.* Quid misces ea quæ misceri non possunt? quod confortium temulentiam cum ieiunio, quæ societas vinolentiam cum abstinentiam? quis consensus templo Dei cum Idolis? templum enim Dei sunt, in quibus habitat Spiritus Dei: contra, templum Idolorum sunt, qui per ebrietatem, vilem ac plebeiam admittunt intemperantiam. Hodiernus dies vestibulum est ieiunii, quod profecto qui in vestibulo prophanatur, indignus est qui ad sancta introeat. Nullus servus cupiens hero suo reconciliari, hostem illius patronum, ac reconciliatorem adhibet. Ebrietas inimica est Deo, ieiunium pœnitentiæ initium est: Itaque si cupis per confessionem reverti ad Deum, fugito temulentiam, ne magis abs te Deum alienet.

4. Quia priusquam veniat Quadragesima à multis timetur, perinde quasi supplicium esset, unde male ab illis excipitur, contra quam fieri oportuisset; quoniam enim legem habet ieiunii, propterea fere in odio esse solet: sed audi Chrysostr. homil. 1. in Genes. Quemadmodum castam quædam & ingentiam sponsam ducturi, thalamis undique tapetibus ornatis, domoque tota purgatâ, & ingressu omnibus inhonestis ancillis interdicto, in cubiculum illam introducunt: pari modo vellem etiam vos purificata vestra mente, valeque delitiis, & voracitati dicto, matrem bonorum omnium, & pudicitiam, aliarumque virtutum omnium magistram, ieiunium, inquam, explicitis vestræ mentis finibus suscipere, ut & vos maiori fruamini voluptate, & illud congruam vobis suam medicinam conferat.

5. Quod cum venerit, observetur cum tristitia, quod est contra legem ieiunii. Tertull. lib. de Ieiun. cap. 8. Præstituit exinde ieiunio legem, sine tristitia ieiunandis: Cur enim triste, quod salutare? alludiditur ad Evangelicum præceptum Matth. 6. Quod pro themate accepimus. *Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes. Tu autem cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava:* Quæ verba sic exponit Basil. homil. 1. de Ieiun. Sic igitur animis affecti sumus, quemadmodum sumus edocti, ac dies instantes haudquaquam tristi animo, sed alacri affectu illos excipiamus, sicut decet sanctos. Nemo deiectionis mentis coronatur, nemo mœrens trophæum statuit. Noli tristis esse dum curaris, absurdum fuerit si ob cibos subtractos contristemur, ac non potius super animæ salute lætemur, sicque videamur plus tribuere voluptati ventris, quam curæ mentis, &c. *Unge caput tuum,*
& faciem tuam.

& faciem tuam lava; ad mysteria te vocat sermo Dei: qui alios ungebat, unctus est: qui lavabat, ablutus est: Verba præcepti fac ad interna membra accommodes: animam à peccatis ablu; unge caput unguento sancto, ut confortium habeas cum Christo, qui nomen habet ab unctione, atque ita demum accedito ad ieiunium. Et certè qui ieiunium cum tristitiâ excipit, nihil illi ieiunium proficit, itaque duplex damnum incurrit, & corporis, & spiritus: ac præterea sicut cibus non libenter sumptus, nauseam parit, ac non proficit, ita quoque ieiunium: quod animæ alimentum vocat Chrysost. Unge itaque caput tuam, lava ieiunaturus, non tantum ut dissimules ieiunium, sed multò etiam magis ut gaudium ostendas de ieiunio. Ad hæc ut intelligas ieiunium esse animæ prandium, atque convivium, ad quod te præpares unctione, & ablutione. Denique ut scias non minores esse in ieiunio, quàm in epulo delicias: ut enim ait Chrysost. homil. i. in Genes. Quanto externus homo noster corrumpitur, tanto internus innovatur: Ieiunium enim animæ nostræ alimentum est, & sicut corporalis iste cibus impinguat corpus, ita & ieiunium animam efficit habiliorem, & valentior.

6. Quia cum ieiunium sit actus virtutis, & consequenter ad finem aliquem honestum ordinari debeat, non tamen ita fiat, unde nullus planè fructus existit. Certè quidem si ieiunium in universum spectemus, S. Anastasius Antiochenus in libro quem appellat, in quæst. 64. duplicem ait esse eius scopum: unus est dura corporis tractatio & mortificatio: ut non fruantes præsentibus voluptatibus, fruamur æternis. Alter ut humiliato corpore

simul anima humilietur: humiliatâ autem Deum oret, & veniam impetret. Tertull. lib. de cultu Mulierum. Quidam (inquit) ipsam Dei creaturam sibi interdiciunt abstinentes à vino, & animalibus, exultantes (id est abstinentes) ab elu carnis, quorum fructus (inquit) nulli periculo, aut sollicitudini adiacent, sed humilitatem animæ suæ in victus quoque castigatione Deo immolant. Quoad humilitationem attinet, hic fuit etiam sentus Davidis, humiliabam in ieiunio animam meam: At passim in scriptura dicitur de ieiunio, Affligatisque animas vestras. Uti Levitici 16. & 23. cap. Apostolus Paulus duplicem illum finem conungit cap. 2. Epist. ad Coloss. humilitatem, & carnis afflictionem, cum ait, in humilitate, & non ad parcendum corpori, & ad saturitatem carnis. S. Thomas 2. 2. q. 147. art. 1. docet ad tria maximè ieiunium ordinari. Primò ad concupiscentias carnis reprimendas: Unde Apostolus, in ieiunio & Castitate. Quia ex Hieronymo, sine Cerere, & Baccho triget Venus Tertull. lib. de Jeuniis. Monstrum haberetur libido sine gula. Specta corpus, una regio est: Denique pro dispositione membrorum, ordo vitiorum: Et Isidorus Pelusiota lib. 2. Epist. 178. ait ad libidinem compescendam præstantissimum remedium situm esse in ieiunio. Secundò. Ut mens facilius eleuetur ad sublimia contemplanda. Tertio. Ad satisfaciendum pro peccatis. Unde Propheta Joël Convertimini ad me, in toto corde vestro, in ieiunio, & fletu, & planctu. Ac Ninivitarum cum Prædicationem Pœnitentiæ audissent, statim intellexerunt sibi ieiunandum; itaque Ecclesia canit in præfatione Missæ in Quadragesima. Qui corporali ieiunio, vitia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris, & præ-

mia. Quod si spectemus jeiunium Quadragesimæ, præter communes illas rationes supradictas, quæ hoc tempore aliquid habent præcipui; hanc rationem assignat S. Chrysoft, in homil. de Jeiunio primi Paschæ. Multi (inquit accedebant olim ad mysteria ἀπλῶς, ἢ ὡς ἐτύχε. Id est non præparati, eo præsertim tempore quo Christus tradidit semetipsum: Quare cum Patres (intelligit Apostolos) intelligerent, secumque reputarent incommodum, & & detrimentum ex negligenti illo accessu, congregati sanxerunt quadraginta dies jeiunii: preceationum, auditionis verbi Dei, conventus ad Ecclesiam, ut his diebus purgati omnes diligenter, per preces, per eleemosynas, per jeiunium, per vigiliis nocturnas, per lacrymas, & confessionem, & per cætera alia, sic pro viribus nostris, cum purâ conscientia accedamus.

Sed quam pauci sunt, qui fines jeiunii attendant, quam pauci qui ex virtute jeiunent; cum tamen omnis actus virtutis requirat finem honestum, ac debitam illius intentionem, & certas circumstantias, secundum quas observetur: Jeiunant quidem plerique negativè, quia non violant jeiunium, sed non jeiunant positivè, ex motivo virtutis. Unde etiam nihil merentur jeiunio suo, neque per illud suis peccatis satisfaciunt: Itaque dicere possunt, quod scribitur Isaïe 58, *Quare jeiunavimus, & non aspexisti: Humiliavimus animas nostras, & nefcisti?* Quibus ita respondit Dominus, Zachar. 7. *Cum jeiunaretis, & plangeretis in quinto, & septimo, numquid jeiunium jeiunastis mihi?*

7. Quod cum in Quadragesimâ non tantum contineatur jeiunii obligatio, sed etiam virtutum omnium, atque bonorum

operum opportunitas, hæc pars omnino plerisque omittatur, qui putant se suæ obligationi plenè satisfecisse, si jeiunarint, cum hæc sit pars fere minima: ut hoc bene intelligatur: Adverte hæc tria coniungi fere solita esse, Jeiunium, Orationem, atque Eleemosynam, secundum illud Tobia 12. *Bona est Oratio, cum Jeiunio, & Eleemosynâ.* Nomine Jeiunii comprehenduntur omnes corporis afflictiones, cilicia, disciplina, humicubationes, vigilia, & similia, quæ olim in usu, tempore Quadragesimali: Ita pœnitentiæ publicæ eo tempore, magis usurpatæ: & in aditu quarumdam Ecclesiarum virgæ proponuntur. S. Ludovicus totam Quadragesimam cilicium non deponebat nisi ad verberationem quam sæpius adhibebat. Nomine autem Orationis comprehenduntur actiones internæ, & devotio, & preces prolixiores, maiorque diligentia in divino cultu. Nomine autem Eleemosynæ omnia opera misericordiæ. Ita Sancti Patres dicunt, Quod ventri subtrahitur dandum esse pauperi. Jeiunium itaque Orationem adiuvat, atque Eleemosynam, quia mentem sublevat, & facultatem dat pauperes nutriendi: Oratio vero utrumque adiuvat, Jeiunium, & Eleemosynam, quia dirigit intentionem, & gratiam ad utrumque impetrat: Eleemosyna vero jeiunium facit utile, & orationem adiuvat. Quia beati *Misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur*: Quoniam vero hæc in Quadragesima usurpari debent, propterea initio nobis illud Evangelium proponitur, in quo dantur præcepta faciendi bona opera, ne scilicet jactantia, & vanitas, opera bona corrumpant; atque ut intelligas, quod initio proposui, Quadragesimam à paucis observari: Hæc fere omnia

ma ab hominum moribus sunt oblitterata: quis enim jam usus poenitentiarum, cum ne instrumenta quidem appellare sciant, omnemque usum eorum ad Religiosos reiciant, perinde quasi saeculares poenitentia non egerent, neque ad omnes Quadragesimale institutum pertineret? Quid dicam de usu orationis? quam pauci faciunt, quid de elemosynis? quae aut parcius fiunt, aut ad malos fines diriguntur, ad animas perdendas, aut ad vanitatem.

8. Quod pauci intelligant, illud in Quadragesimae observatione praecipue esse spectandum, ac requiri, ut a vitiis abstineatur: Nam, ut ait Basiliius homil. 2. de Jeunio Verum jeunium est a vitiis immunem esse, continentia linguæ, iræ cohibitio, concupiscentiarum amputatio, obreptationis, mendacii, periurii, ab his abstinere verum est jeunium. Et fufius homil. 1. Cave ne jeunii utilitatem, sola escarum abstinence metiaris: verum enim jeunium est ab omnibus vitiis esse alienum: Solve omne vinculum iniquitatis, condona proximo, si quid dolet animo, remitte illi debita. Nolite ad contentiones ac lites jeunare: Carnes non edis, sed comedis fratrem tuum: a vino abstinens, sed ab iniuriis tibi non temperas? Expectas vesperam, ut cibum capias, sed diem totum absumis apud tribunalia; Vae iis qui ebrii sunt non a vino: Ira mentis, est temulentia, eamque a sobrietate excutit, haud aliter quam vinum. Quin & dolor, temulentia, merus est, quoties ad ea fertur, ad quae non oportet: In summâ quivis effectus dimovens animum a statu suo, merito dicitur ebrietas. Idem iudicavit Chrysost. homil. 73. ad popul. Antioch. Non secundum multos, temere conseamus, in hoc contineri jeunium, si

sine cibis ad vesperam usque permaneamus: Non est hoc quod quaeritur hic, sed ut cum ciborum abstinence, a noxiis, quoque continentiam exhibeamus, & circa spiritualium exercitationem, multum impendamus studium: Jeunantem decet esse correptum, mitem humilem, praesentis vitae despicientem gloriam, sicut cibos aspernatus est, sic & inanem gloriam floccipendat oportet, & ad illum respiciat solum, qui corda scrutatur, & renes. Sed supra omnes Isaias cap. 58. Numquid tale est jeunium quod elegi, per diem affligere hominem animam suam? Numquid contorquere quasi circumlum, caput suum, & saccum, & cinerem sternere? Numquid istud vocabis jeunium, & diem acceptabilem Domino? Nonne hoc est magis ieiunium quod elegi: dissolve colligationes impietatis, solve fasciculos deprimentes: dimitte eos qui fracti sunt, liberos, & omne onus dirumpe: Erange esurienti panem tuum, & egenos, vagosque induc in domum tuam: cum videris nudum, operi eum, & carnem tuam ne despexeris. Sed si in saeculi nostri mores oculos coniciamus, quis hoc tempore modestior, quis temperantior, quis melior? Longè enim satius fuisset, mores, quam cibos, aut mensam mutare: melius ieiunare a vitiis quam a cibis: neque enim tantum lingua peccavit edendo, sed etiam loquendo: peccarunt oculi, peccarunt manus, & pedes: itaque illis, (ut ait Bernardus) tam ieiunandum est, quam ore, atque lingua. Quoniam igitur haec passim negliguntur, hinc merito dixi, Quadragesimam ab illis vix observari; itaque Quadragesimae adventum maxime me anxium habere atque sollicitum, cum nihil ex ipsa homines proficiant, & id minus attendant quod praecipuum est.

Hinc sequitur tertia causa doloris mei, quod

quod hęc ratione, hominum salus ferè de-
 sparata sit quòd iam non meliores existant
 optimis institutis. Quid enim est melius,
 quid sanctius hoc tempore? in quo primò
 non licet nisi cum pudore, & difficultate
 esse improbum: secundò; in quo facultas
 præbetur atque opportunitas bonis ope-
 ribus, & tollitur difficultas, quæ oritur ex
 earum rerum intolerantiâ: uti enim florere
 arbores verno tempore, atque gemmas
 trudere, nemo miratur: ita nemo novum
 esse ducet Quadragesimæ tempore, quod
 quis bonis operibus indulgeat. Item com-
 pescitur concupiscentia, & modestia im-
 peratur, in habitu, in mensâ, in risu, & io-
 cis. Non sinebat S. Ludovicus filios suos,
 nec filias, diebus veneris flores gestare,
 quòd eo die Christus passus fuisset: sicut
 nec totâ Quadragesima. Ita unusquisque
 sibi imperare debet modestiam hoc tem-
 pore. 3. Ueberior est atque liberior divini
 verbi prædicatio. 4. Maxima Sacramenta
 celebrantur, & summa, atque divinißima
 fidei nostræ mysteria. 5. Ipsius Ecclesiæ ha-
 bitus lugubris nos monet, & apparatus
 pœnitentiæ: ipsa altaria, ipsi parietes, can-
 tus, verba Scripturæ, Sacerdotum vestes,
 & ceremoniæ. 6. Vel sola Evangeliorum
 coordinatio ad perfectionis viam optimè
 accommodata. Ex quibus omnibus si quif-
 piam melior non fiat, nescio quid tandem
 sperandum superfit. Quando enim eris
 castus, quando temperans, quando mode-
 stus, quando misericors, quando humilis,
 quando iniurias condonabis, nisi hoc tem-
 pore id facias? quando res terrenas despi-
 cies, quando præteritorum te pœnitebit,
 quando te ad pœnitentiam damnabis, nisi
 isto tempore? *Obstupefcite cæli super hoc, &*
porta cæli de solamini. Quò sit dilectissimi, ut

vos etiam, atque etiam rogem; ut hoc sa-
 cro tempore vetera eluantur, præsentia
 disponatis, futura nobis promissa, aut no-
 bis proposita, certa faciamus.

Vos itaque primum alloquor, ô Sacer-
 dotes ut sedulo impleatis, quod de vobis
 initio ieiunii canit Ecclesia, post Joëlem
 Prophetam cap. 2. *Inter vestibulum, & alta-
 re plorabunt Sacerdotes, ministri Domini, & di-
 cens, parce Domine, parce populo tuo.*

2. Te, popule Christiane, ut intelligas,
 te nunc singulariter esse Christianum, id-
 que moribus ostendere debere: Chrysof.
 homil. 1. in Genes. Confundantur Genti-
 les, erubescant Judæi, videntes vestram
 charitatem, hilari promptitudine ieiunii
 adventum salutantem, atque excipientem,
 discantque per experientiam, quantum in-
 ter nos sit, & ipsos intervallum. Et illi qui-
 dem ferias, nominent ebrietatem, om-
 nemque aliam intemperantiam, ac turpi-
 tudines, quas verisimile est inde ipsos at-
 trahere: at Ecclesia Dei ea quæ illis adverfa
 sunt, nempe ieiunium, ventris despectum,
 & omnes alias Virtutes illius comites, fe-
 rias appellet. Hęc Chrysofomus.

3. Vos Catholici atque Hæretici: illos
 quidem ut, sciant Quadragesimæ obser-
 vantiam partem esse Religionis: hos vero
 ut discant qua tandem in Religione ver-
 sentur, quæ omnia præclara instituta pes-
 sum dedit. Itane verò hæc est Ecclesiæ re-
 formatio, tot sæculis confirmatam absti-
 nentiam tollere, ac ventris patrocini-
 um suscipere? legant sanctos omnes Patres,
 quorum nullus de solemnii ieiunio tacuit.
 Dicere non possunt novum esse institu-
 tum, cum ob eius antiquitatem dicat S.
 Basilius eius canitiem esse venerandam:
 Ad hæc, conqueri non possunt esse Ro-
 manæ

manæ Ecclesiæ tyrannidem, cum apud Græcos austerius ac rigidius observetur: Immò cum ab omnibus ut idem ait Basilus, & insulis, & terris, & nationibus, & ætatibus accipiatur. Cur isti soli ab ea lege se exempterunt? Sed placet illis ciborum *adiaphora*. ut nimirum eandem indifferentiam servant in cibis quam in rebus reliquis, tanquam, Simonis, *Adiaphoristarum principis imitatores*.

4. Vos pauperes, & divites, illos quidem, ut orent, ac patienter ferant divitum immanitatem, hos autem, ut misericordiæ operibus vacent: De jejunio vero audite quomodo vos ambos admoneat Basilus homil. 2. de Ieiunio. Excipite hoc pauperes, contubernale vobis, ac mensæ socium: Excipite divites, quod noxæ è luxu contractæ medeatur: quodque vicissitudine & novitate vobis jucundiora reddat ea, quæ nunc assiduitate fastidiuntur.

5. Jejunantes, & non jejunantes: illos ut se humiliant, quia hic est habitus jejunantis: hos vero quoniam ieiunij non sunt capaces: Illos, ne ob vanam gloriam jejunent, ne ut ait Chrysof. homil. 71. ad pop. Antioch. & impensam patiantur, & mercede priventur. Hos vero quia non jejunant, jejunij defectum, aliis operibus compensent: Illos ut intelligant, non sibi tantum jejunandum à cibis, sed potissimum à vitiis. Hos vero, ut pluris faciant voluntatem jejunandi, quam necessitatem.

6. Infirmos, & sanos: illos ut pro jejuniij labore modestè ferant infirmi-

tates, & si corpore non possunt, saltem mente jejunent: audiant Chrysof. homil. 2. in Genes. Si tibi corpus infirmum ad continuè jejunandum, non tamen est infirmum ad orandum, nec ad ventris despectum imbecille: nam si jejunare non potes, potes tamen abstinere delitiis: hoc autem non minimum est, nec à jejunio multum distans, sed ipsum quoque Diaboli furorum prostrernere idoneum. Hos vero, ut sanitate utantur, ut Deo obsequantur. Gaudeant se sanos esse, non propter sanitatem, sed propter commoditatem obediendi legi: Ambo vero audiant Basilium homil. 2. de jejunio. Excipite malè valentes, sanitatis matrem: Qui bonà estis valetudine, excipite bonæ habitudinis custodem.

7. Qui Conciones frequentant, & qui non frequentant: Illos quidem ut alios doceant: hos vero ut ab alijs discant, atque interrogent. Illos ut audiant Chrysof. homil. 73. ad pop. Antioch. ubi docet Quadragesimæ tempore non tantum ad Ecclesiam conveniendum ut instruamur, sed plane desiderari ut emendemur: Nam (inquit) si continuè vacantes auditioni, tantamque consequentes doctrinam, & à jejunio subsidium habentes, si ijdem permaneamus, nec iracundus mitis efficiatur; nec animosus mutetur in mansuetum; nec in benignitatem invidus se reducat, neque pecuniarum captus insaniat, à vitio desistens, ad misericordiam, & pauperum se transferat sustentatione; nec impudicus continens euadat: nec

inanis gloriæ stupidus amore, discat eam contemnere, veramque perquirere gloriam; neque circa proximi charitatem segnis exurgere seipsum doceat, ut non solum Publicanis non sit inferior, sed etiam inimicos benigne conspicari, & multam eis charitatem exhibere: Nisi hos superemus morbos, & alios in nobis nascentes, quæ nobis erit venia? Quæ autem excusatio? Dic enim quæso, si tuum videas filium quotidie scholam petentem, & tempore progresso, nihil amplius inde lucrantem, nunquid patienter feres? Nonne & flagella puero infliges, & præceptorem acculabis? postea si didiceris, quod à præceptore quidem omnia facta sunt, & prætermisum est nihil, sed omnium causa fuit pueri negligentia, nonne culpa liberans præceptorem, omnem in puerum transferes indignationem? Idem & hic fieri justum est: Nos enim quodammodo à divinâ gratiâ sumus constituti, quasi spirituales filios ad hanc scholam quotidie vocantes, salutarem vobis doctrinam apponimus: itaque si nobis omne studium, & sedulitatem exhibentibus, & quotidie vos ad virtutis ducentibus semitatem, vos in iisdem permantis, & quantus nobis erit dolor, & vobis, ne quid amplius dicam, quanta damnatio, cogitate. Hos verò, ut quoniâ concionibus interesse non possunt, se saltem, aut libris instruant, aut exemplis, ac Deum intus loquentem audiant. *Hodie enim si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, &c.*

8 Peccatores, & iustos: Illos ut elemosynis peccata sua redimant, ac

tempus pœnitentiæ elabi non sinant. *Tempore enim accepto exaudi vi te, & in die salutis adiuvi te: Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis: Ioëlis 2. Nunc ergo dicit Dominus. Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejuniis, & fletu, & plandū; & scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum vestrum, quia benignus, & misericors est: patiens, & multæ misericordiæ & præstabilis super malitiâ. Quis scit si convertatur & ignoscat Deus, & relinquat post se benedictionem? Hos verò ut quoniam hoc tempore; etiam perditissimi, bonis operibus vacant, ipsi multò magis virtuti sese addicant; ita ut, si alio tempore sese ab illicitis abstinent, certè hoc tempore, etiam à licitis abstineant: neque sint contenti ordinarijs, & communibus virtutum officijs: sed majora faciant, & sese tempori accommodent.*

9 Ad Pœnitentes, ad Proficientes, ad Perfectos, mea sese convertit Oratio. Ad primos quia tempus pœnitentiæ est. Ad secundos, quia hæc est opportunitas virtutum, & bonorum operum. Ad ultimos, ut sese in Christum patientem, summarum virtutum exemplar transforment.

10 Ad Conjugatos, ad Viduas, & Virgines: ad primos, ut si partes confenserint, sapius contineant. Certe Nicolaus Pontifex præceperat Bulgaris ut totam Quadragesimam continerent. Id facere solitus erat S. Ludovicus: Et quia præcepit Apostolus id aliquando fieri, ut vacent orationi, cum hoc tempus sit omnium optimum ad orationem, nullo tempore utilius id esse potest. Viduæ autem habeant

pro conjugē, luctum; atque imitentur Ecclesiæ solitudinem & secessum. Et quia hoc tempore, Nuptiarum solemnitas prohibetur, cogitent quomodo Christi mortem lachrymis prosequi debeant: Virgines autem sese supra consuetudinem custodiant, atque Christo suo sponso configurentur, spinas habeant pro floribus, & rosis: fel pro melle, acetum pro delitiis, cineres pro pane, crucē pro lecto, &c.

Atque ut neminem præteream, Cogitet impius, liber, ac effrænis homo usquequò perveniat suæ impietatis opus, ut si his diebus non respiscat, necesse sit, ut contra totius naturæ sensum depugnet: audiat superbus, humiliato Deo, fastum esse abiiciendum. *Jam nunc depone ornatum tuum, ut sciam quid faciam tibi.* Cogitet gulæ deditus, quod ait Basilius homiliâ de jejuniis. Vide ne qui nunc aquam respuit, in posterum exemplo divitis illius stillam aquæ concupiscas. Norit avarus non debere se, ad parcitatem jejulare, sed ad liberalitatem, & ad pauperum sublevamen: parum prodesse si esuriat, nisi ejus esuries pauperem reficiat.

Quid verò ad te, homo turpis, & lascive, num tandem finem impones turpitudini tuæ? Vide quot te remedia sanent, aut sanare debeant: abstinentia, corporis afflictationes, mulierū modestia, risus immoderati compressio, quotidiana concio, silentium, solitudo, Confessio frequentior, tot in Evangeliiis exempla, Meditatio Passionis Christi, sanguinis ipsius pretium, exemplum divitis epulonis, Magdalenæ conversio. Quis jam tot

rebus resistere impunè potest? quis tã perditus animus, quod tam ferreum pectus obniti in contrarium potest? Ionas in urbe Ninive pœnitentiam prædicavit: Quid verò suâ prædicatione non perfecit? Sed quot hominū millia convertit, quot peccatores? crimine ab uno, disce omnes. Cogita unum Sardanapalum, delitiis corruptum, sola concionis relatione commotum, & conversum: at, bone Deus: ad quam pœnitentiam, ad quod jejunium? quo non tantum viri, sed & mulieres, & pueri, parum est, sed & jumenta jejunarunt. Non quòd Deus id requireret, (ait Beatus Cyrillus in Jonam) aut quòd necesse erat ut fieret; sed quia (inquit) sic demonstrata est hyperbole, ut ita dicam, pœnitentiæ illorum, id est exuberantia: facta est autem mentio animalium, non propter animantes: nam, ut ait Sanctus Paulus: Numquid de bobus cura est Deo? sed docuit Scriptura, stolidiores esse pecudibus, qui jejunium reiicerent; cum licuerit etiam animalibus jejunium indicere: sive quia erant ad hominum usum comparata, ait Theodorus Antiochenus, Commentario in Jonam: sive, ut mugitu eorum & balatu, uti advertit Theodoretus, commoti homines, magis, ac magis dolerent. Quid igitur nos, post tantas admonitiones facere convenit, nisi ut pœnitentiam amplectamur, ornatum omnem deponamus, delicias, & jocos abiiciamus, jejunium assumamus, ac vitia nostra relinquamus: quod præstare nobis dignetur gratiâ suâ Iesus Christus Dominus noster. Amen.